

Inicjatywy międzynarodowe o charakterze polityczno-ekonomicznym na świecie

Tomasz A. Winiarczyk

INICJATYWA ŚRODKOWOEUROPEJSKA

Inicjatywa Środkowoeuropejska

- ❑ zinstytucjonalizowana forma współpracy subregionalnej państw Europy Środkowej i Europy Południowo-Wschodniej
- ❑ rozwój:
 - 1989 powstanie w Budapeszcie w składzie: Austria, Jugosławia, Węgry, Włochy (inicjatywa) jako Inicjatywa Czterostronna (Quadrangone)
 - 1990 przystąpienie Czechosłowacji (Pentagonale)
 - 1991 przystąpienie Polski (Hexagonale)
- ❑ organy: coroczne spotkania szefów rządów oraz spotkania ministrów spraw zagranicznych
- ❑ siedziba sekretariatu Wykonawczego: Triest

Inicjatywa Środkowoeuropejska

- ❑ obecni członkowie:
 - Albania, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Czarnogóra, Chorwacja, Czechy, Macedonia Północna, Mołdawia, Polska, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia, Ukraina, Węgry i Włochy
- ❑ Austria opuściła ISE 2018

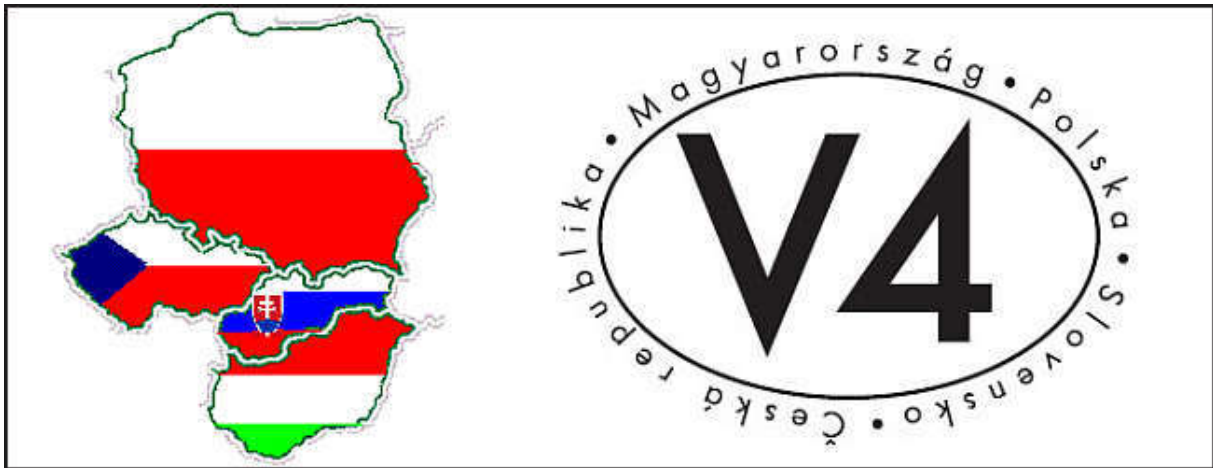
Inicjatywa Środkowoeuropejska

- ❑ Cel: umacnianie spójności Europy, jej politycznej, gospodarczej i społecznej stabilności oraz bezpieczeństwa
- ❑ Działalność obejmuje m.in.:
 - konsultacje polityczne,
 - wspieranie instytucji demokratycznych i przestrzegania praw człowieka,
 - współpracę transgraniczną,
 - popieranie transformacji gospodarczej, społecznej i prawnej w państwach członkowskich oraz ich dążeń integracyjnych,
 - walkę ze zorganizowaną przestępczością

Inicjatywa Środkowoeuropejska

- ❑ Głównymi organami ISE są coroczne spotkania szefów rządów oraz spotkania ministrów spraw zagranicznych.
- ❑ W Trieście mieści się stały Sekretariat Wykonawczy ISE.

GRUPA WYSZEHRADZKA

Grupa Wyszehradzka

- nieformalne zrzeszenie czterech państw Europy Środkowej – **Czech, Polski, Słowacji i Węgier**
- spotkania premierów co pół roku, spotkania prezydentów co roku
- cel:
 - pogłębianie współpracy między krajami
 - pierwotnie chodziło głównie o wspieranie się w zakresie przystąpienia do struktur Unii Europejskiej i NATO

Grupa Wyszehradzka

- ❑ 15 II 1991 – powołanie Trójkąta Wyszehradzkiego (Czechosłowacja, Polska, Węgry)
- ❑ W 1992 w ramach grupy zostało zawarte Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA), pomiędzy Polską a Czechami, Słowacją i Węgrami.
- ❑ 1993 – rozpad Czechosłowacji → przekształcenie w Grupę Wyszehradzką
- ❑ 2000 – powołanie Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego z siedzibą w Bratysławie
- ❑ ostatnio współpraca w ramach Grupy cierpiała na skutek odmiennych priorytetów poszczególnych państw

Grupa Wyszehradzka

- ❑ Jediną instytucją grupy jest Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki (*International Visegrad Fund*).
- ❑ Od 2016 roku w dniu 15 lutego obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Wyszehradzki.
- ❑ Co pół roku odbywają się spotkania premierów (przeważnie: czerwiec i grudzień), a co roku spotkania prezydentów (najczęściej wrzesień) i przewodniczących parlamentów (czerwiec).

TRÓJKĄT WEIMARSKI

Trójkąt Weimarski

- właściwa nazwa: **Komitet Wspierania Współpracy Francusko-Niemiecko-Polskiej**
- organizacja powołana przez ministrów spraw zagranicznych trzech państw europejskich: **Polski, Niemiec i Francji** w 1991 roku w celu rozwoju współpracy między tymi państwami i promocji odradzającej się Polski na arenie międzynarodowej

Trójkąt Weimarski

□ formy podstawowej działalności:

- szczyty z udziałem przywódców krajów członkowskich
- co roku spotkania na szczeblu ministrów spraw zagranicznych
- od 2006 roku coroczne Nagrody im. Adama Mickiewicza za zasługi na polu współpracy polsko-niemiecko-francuskiej

Weimarska Grupa Bojowa

- wielonarodowa grupa bojowa pod dowództwem polskim, pełniąca w I połowie 2013 dyżur bojowy w ramach Europejskich Sił Szybkiego Reagowania, składająca się z kontyngentów sił zbrojnych państw Trójkąta Weimarskiego

G8/7

G8 / G7

- forum polityczno-gospodarcze zrzeszające państwa: Wielka Brytania, Francja, Niemcy, Włochy, Japonia i Stany Zjednoczone (G6, od 1975), Kanada (G7, od 1976) i Rosja (G8 od 1997, w 2014 zawieszona)
- pierwszy szczyt najbardziej uprzemysłowionych państw miał miejsce 15 – 17 listopada 1975 r. w podparyskim zamku Rambouillet

G7

- G7 nie jest organizacją międzynarodową, a jedynie grupą państw, których przywódcy spotykają się na swoistym forum polityczno-ekonomicznym.
- nie posiada swoich stałych organów ani sformalizowanej struktury
- prezydencja w grupie obejmowana jest co roku przez kolejny kraj, który jest odpowiedzialny za organizację spotkań ministerialnych i szczytu, w którym uczestniczą szefowie tych państw

G8/7+5

- w celu zwiększenia reprezentatywności forum od 2005 odbywają się spotkania określane jako G8/7+5, z udziałem przedstawicieli Chin, Brazylii, Indii, Meksyku i Południowej Afryki

G7 – wymiary bezpieczeństwa

❑ Wymiar polityczny

Polega na zastosowaniu odpowiednich sposobów działania w pokojowym rozstrzygnięciu sporów oraz powoływaniu do życia instytucji zapewniających podtrzymanie ładu i porządku na świecie. W przypadku grupy G7/G8 można śmiało mówić o monitorowaniu sytuacji na arenie polityki międzynarodowej i reagowaniu w przypadku zagrożenia dla światowego bezpieczeństwa. Działania te można podzielić na długofalowe jak i krótkofalowe dla niektórych regionów.

❑ Wymiar gospodarczy

W dzisiejszych czasach coraz mocniej można dostrzec mocną relację pomiędzy gospodarką, a bezpieczeństwem międzynarodowym. Kooperacja między państwami bardzo pomaga osiągnięciu stabilności, a co za tym idzie bezpieczeństwa międzynarodowego. Od samego początku działania grupy większość decyzji podjętych przez nią dotyczyło spraw ekonomicznych. Dość mocno sprawy ekonomiczne są związane ze sprawami politycznymi, co sprawiło że państwa G7G8 nie mogły zajmować się tylko sprawami stricte politycznymi.

G7 – krytyka

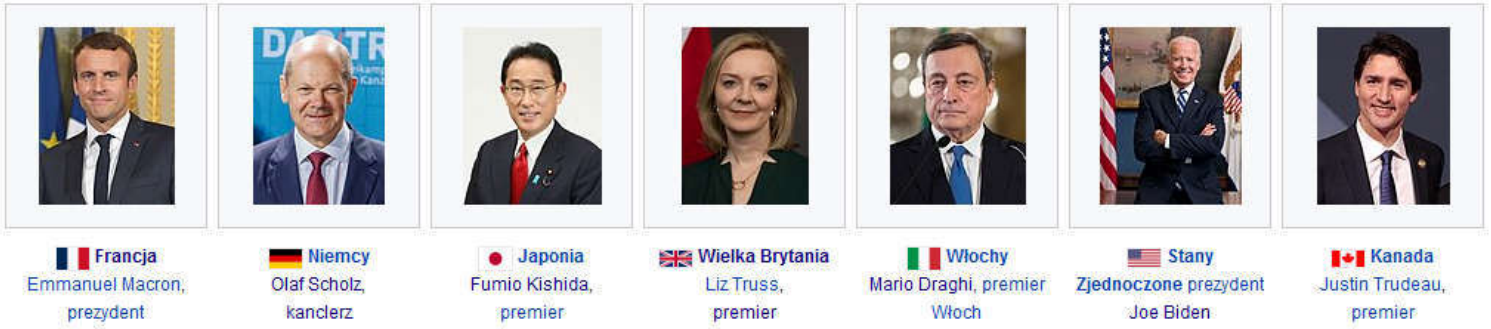
❑ szczyty grupy są okazją do protestów organizowanych przez alterglobalistów

- protesty na dużą skalę odbyły się w Genewie w 2001, kiedy jeden z demonstrantów, działacz anarchistyczny Carlo Giuliani, został zastrzelony przez policjanta

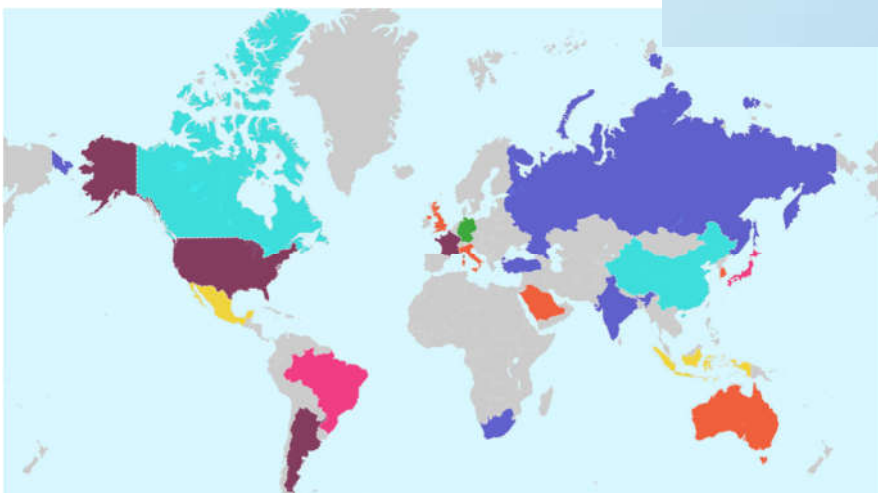
❑ jednym z argumentów wysuwanych przez krytyków G7 jest jej niedemokratyczność, bo G7 nie jest odpowiedzialna przed żadną międzynarodową organizacją i nie posiada formalnego statutu

❑ podejmuje jednostronnie decyzje, które mają globalne skutki dla wszystkich

❑ bogate kraje odpowiadają, zdaniem krytyków, za problemy związane z globalizacją ekonomiczną, między innymi biedę i zadłużenie krajów rozwijających się, problemy ekologiczne, koncentrację kapitału w rękach korporacji i pojedynczych osób

G 20

G 20

- grupa 19 państw (Arabia Saudyjska, Argentyna, Australia, Brazylia, Chiny, Francja, Indie, Indonezja, Japonia, Kanada, Korea Południowa, Meksyk, Niemcy, Republika Południowej Afryki, Rosja, Stany Zjednoczone, Turcja, Wielka Brytania, Włochy) i Unia Europejska, której celem jest dyskusja nad wspólną polityką finansową

G 20

- Członkowie spotykają się raz do roku, a ich reprezentantami są ministrowie finansów.
- Z zasady należą do niej najbogatsze państwa na świecie, jednak reprezentację w G20 ma też kilka krajów niemieszczących się w rzeczywistej pierwszej dwudziestce większości rankingów gospodarczych, natomiast nie posiada jej kilka krajów rzeczywiście się do niej zaliczających.

G 20 – struktura

- G20 nie ma stałego sekretariatu.
Przewodniczący, wyznaczany na roczną kadencję na zasadzie rotacji, powołuje każdorazowo tymczasowy sekretariat.
- Pracami G20 zarządza trójka złożona z obecnego, poprzedniego i następnego przewodniczącego.

G 20 – krytyka

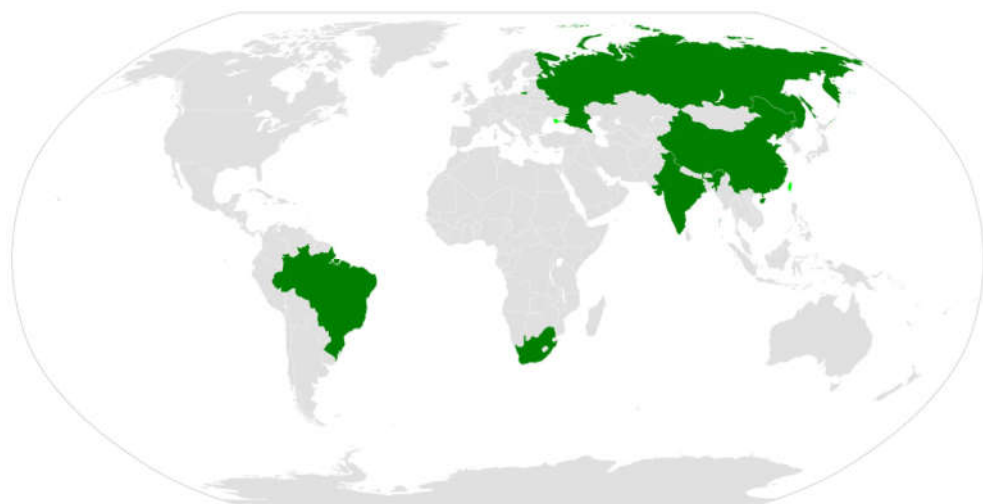
- Ze względu na swój niedemokratyczny charakter działalność grupy wzbudza wiele protestów, zwłaszcza ze strony alterglobalistów.
- Wielu z nich krytykuje również m.in. fakt, że chociaż Unia Europejska jest teoretycznie reprezentowana jako całość na każdym szczycie, to trzech jej najbogatszych członków wysyła na nie swoje własne delegacje.

G 20 – polskie aspiracje

- ❑ Przed szczytem G20 w Londynie w roku 2009, w polskim rządzie pojawiały się głosy sugerujące, że Polska powinna starać się o zaproszenie do uczestnictwa w londyńskim szczycie. Jednym z argumentów był brak wśród członków G20 reprezentanta regionu Europy Środkowej i Wschodniej.
- ❑ W 2012 roku Tim Fergusson z „Forbes” napisał, że Polska powinna zastąpić w G20 Argentynę.
- ❑ W 2014 roku podczas XXIV Forum Ekonomicznego w Krynicy agencja doradcza Ernst & Young przedstawiła wyniki badań nad optymalnym składem G20. Po przebadaniu kilku tysięcy międzynarodowych powiązań handlowych, inwestycyjnych i instytucjonalnych, kierując się różnymi kryteriami doboru, wytypowano optymalnych członków z Polską jako jednym z nich.
- ❑ 18 i 19 marca 2017 ówczesny wicepremier Mateusz Morawiecki uczestniczył w spotkaniu ministrów finansów w Baden-Baden jako pierwszy polski przedstawiciel na tym szczycie w historii.
- ❑ 6 i 7 kwietnia 2017 ówczesny sekretarz stanu w Ministerstwie Cyfryzacji oraz pełnomocnik rządu ds. jednolitego rynku cyfrowego Krzysztof Szubert uczestniczył w spotkaniu ministrów cyfryzacji G20 w Düsseldorfie jako pierwszy polski przedstawiciel w tym gremium (oraz druga osoba w historii Polski).

Członek	Stanowisko przedstawiciela	Przedstawiciel	Minister finansów	Szef Banku Centralnego
 Argentyna	prezydent	Alberto Fernández	Martín Guzmán	Miguel Ángel Pesce
 Australia	premier	Anthony Albanese	Josh Frydenberg	Philip Lowe
 Brazylia	prezydent	Jair Bolsonaro	Paulo Guedes	Roberto Campos Neto
 Kanada	premier	Justin Trudeau	Bill Morneau	Stephen Poloz
 Chiny	przewodniczący Chińskiej Republiki Ludowej	Xi Jinping	Liu Kun	Yi Gang
 Francja	prezydent	Emmanuel Macron	Bruno Le Maire	François Villeroy de Galhau
 Niemcy	kanclerz	Olaf Scholz	Christian Lindner	Jens Weidmann
 Indie	premier	Narendra Modi	Nirmala Sitharaman	Shaktikanta Das
 Indonezja	prezydent	Joko Widodo	Sri Mulyani Indrawati	Perry Warjiyo
 Włochy	premier	Mario Draghi	Daniele Franco	Ignazio Visco
 Japonia	premier	Fumio Kishida	Tarō Asō	Haruhiko Kuroda
 Meksyk	prezydent	Andrés Obrador	Arturo Herrera Gutiérrez	Alejandro Díaz de León
 Rosja	prezydent	Władimir Putin	Anton Siłanow	Elwira Nabiullina
 Arabia Saudyjska	król	Salman ibn Abd al-Aziz Al Su'ud	Mohammed Al-Jadaan	Ahmad Abdulkarim Al-Khulaifi
 Południowa Afryka	prezydent	Cyril Ramaphosa	Tito Titus Mboweni	Lesetja Kganyago
 Korea Południowa	prezydent	Yoon Suk-yeol	Hong Nam-ki	Lee Ju-yeol
 Turcja	prezydent	Recep Erdoğan	Berat Albayrak	Murat Uysal
 Wielka Brytania	premier	Liz Truss	Rishi Sunak	Mark Carney
 Stany Zjednoczone	prezydent	Joe Biden	Steven Mnuchin	Jerome Powell
 Unia Europejska ^[1]	przewodniczący Rady Europejskiej przewodniczący Komisji Europejskiej	Charles Michel Ursula von der Leyen	Paolo Gentiloni	Christine Lagarde

BRICS

BRICS

- określenie grupy państw rozwijających się – Brazylii, Rosji, Indii, Chin oraz Republiki Południowej Afryki (od 2011)
- nie tworzą sojuszu politycznego ani formalnego stowarzyszenia handlu;
- ich cele to: stworzenie nowego systemu walutowego, zwiększenie roli państw rozwijających się w światowych instytucjach walutowych, zreformowanie ONZ

BRICS

- niejednorodna grupa ekonomicznej o charakterystycznych cechach ekonomicznych:
 - Rosja jest gospodarką opartą na surowcach
 - Chiny są gospodarką opartą na wywozie
 - Indie to krajowa gospodarka konsumencka
 - Brazylia ma bardzo rozwiniętą strukturę gospodarczą
 - Republika Południowej Afryki jest najszybciej rozwijającym się regionem Afryki

bibliografia

- podręczniki wyd. Operon
- pl.wikipedia.org
- www.nato.int